

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Lakiesityksessä on perusteellisesti kuvattu nykyiset työnhakija-asiakkaiden (henkilöasiakkaiden) julkiset työvoima- ja yrityspalveluiden kokonaisuus ja moninaisuus, viranomaisten tehtävät ja asiakastietojärjestelmä sekä samalla se osaamispohja, joka tälle kokonaisuudelle rakentuu. Kuvaus auttaa hahmottamaan sen, miten suurta rakenteellista uudistusta nyt ollaan toteuttamassa. Yrityksille ja työnantajille suunnattujen palveluiden kuvaus ja TE-toimiston merkittävä rooli yrityspalveluiden ekosysteemissä jäävät nykytilan kuvauksessa kuitenkin ohueksi. Kokonaisuus jättää myös vastaamatta kysymyksen, mitkä ovat perustelut purkaa ja hajauttaa nykyinen keskitetty ja varsin hyvin toimiva kokonaisuus.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Esitetty malli vaikuttaisi toteutuessaan monin tavoin työmarkkinoiden toimivuuteen ja olisi ollut luontevaa tarkastella uudistuksen tavoitteita tarkemmin työmarkkinoiden toimivuuden ja työllisyyden kehityksen näkökulmista ja miten näitä asioita uudistuksella pystytään parantamaan. Näitä näkökulmia ovat esimerkiksi uudistuksen vaikutukset työvoiman alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden lisäämiseen, yritysten kilpailukykyyn, rakenteellisen työttömyyden vähentämiseen ja asiakaslähtöisyyteen. Työmarkkinoiden globalisoituminen, työvoiman vapaa liikkuvuus ja kilpailu osaavasta työvoimasta ovat keskeisiä työmarkkinoiden kehitystrendejä: Uudistuksen perusteissa nämä näkökulmat eivät ole kuitenkaan keskiössä.

Esitysluonnoksen tavoitteissa mainitaan: ”Kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää”. Työn kysynnän edistämisestä esitysluonnoksessa ei ole kuitenkaan tarkempaa kuvausta ja konkreettisia toimenpide-ehtotuksia. Epäselväksi jää, miten siirto kuntiin lisää työvoiman kysyntää. Kannustava rahoitusmalli ei luo työpaikkoja, vaan niiden syntyminen riippuu taloustilanteesta, alueen yrityskannasta, sen kilpailukykyistä markkinoilla ja sitä kautta työvoiman tarpeesta.

TE-palvelujen siirrolla kuntiin voidaan vahvistaa lähipalvelua sekä kunnan muiden palvelujen yhteensovittua. Tämän tyyppinen palvelukonsepti on tarpeellinen erityisesti heikossa työmarkkina-
asemassa oleville asiakkaille. Uudistuksen perusteet jäävät kuitenkin ohueksi myös tämän
asiakasryhmän kohdalla, koska tälle kohderyhmälle oleellisesta palveluvalikoimasta sote-palvelut
siirtyvä hyvinvointialueille.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Järjestämisvastuu

Järjestämisvastuun kriteereissä todetaan, että tulevalla työvoimaviranomaisella tulee olla 20 000 työvoimapohja. Suomessa on 27 kuntaa, joissa tämä täyttyy. Suurin kunnista on Helsinki noin 350 000 työvoimapohjalla ja pienin Kirkkonummi noin 20 000 työvoimapohjalla. Suurin osa Suomen kunnista olisi mukana jossain kuntien yhteistyömallissa, sillä Suomen noin 300 kunnasta 220 on työvoimapohjaltaan alle 5000 henkilöä. Uudistus johtaakin erittäin heterogeeniseen työllisyydenhoidon malliin, jolle on tyypillistä monen tasoiset palveluratkaisut ja resurssimallit. TE-palvelu-uudistuksen järjestämismalli voikin heikentää asiakkaille tarjolla olevien palvelun yhdenvertaisuutta maan eri osissa. Kun otetaan huomioon, että Manner-Suomen 66 seutukunnasta työvoiman määrä on kasvanut vain 14 seutukunnassa, voi mallista tulla myös hyvin epästabili. TE-palvelujen pirstaloituminen monille eri järjestäjille heikentää toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta pitemmällä tähtäimellä. Vaikutukset talouteen eivät ole pitkällä tähtäimellä myöskään positiivisia.

Uusien työvoimaviranomaisten järjestämisvastuu olisi tarkoituksenmukaista sitoa ensisijaisesti maakuntarajoihin, sillä yhteistyö useiden hyvinvointialueiden ja ELY-keskusten kanssa, muodostuu haasteelliseksi ja tekee heterogeenisesta, usean kunnan vetämästä, mallista työlään. Asiakkaan oikeus hakea palvelua muualta kuin kotikunnasta on asiakaslähtöinen ratkaisu, tukee työvoiman liikkuvuutta ja vastaa nykyistä menettelyä.

Rahoitusmalli

Malli, jossa kunnalla on rahalliset resurssit ja rahoitusvastuu ja uudella työvoimaviranomaisella henkilöresurssit ja palvelujen järjestämisvastuu, voi muodostua haasteelliseksi. Erityisen haasteelliseksi se muodostuu silloin, kun asiakkaan palvelutarve kohdentuu hyvinvointialueelle, joka ei ole rahoitusvastuussa. Sote-palvelujen hyödyntämisessä TE-palvelujen asiakkaille on ollut suuria alueellisia eroja ja puutteita, jotka eivät välttämättä korjaannu ainakaan heti hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä.

Rahoitusmallin haasteena on erityisesti se, että uusi työvoimaviranomainen joutuu hakemaan toimintaansa rahoituksen peruskunnista. Määrärahat eivät seuraa henkilöstön palkkarahojen osalta siirtymää, mikä voi asettaa työvoimaviranomaisen hankalaan asemaan. Kunnille TE-palvelutehtävään

osoitettu valtionosuusrahoitus ei ole korvamerkitty ja se on useissa tapauksissa laskennallisesti negatiivinen nykytasoon verrattuna.

Yhdyspinnat hyvinvointialueelle

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakasohjausta kokevien edellytysten muuttuminen voi kasvattaa palvelun asiakasmäärää ja lisätä muun muassa kuntoutuspalveluihin ohjattavien henkilöiden määrää, mistä voi aiheutua hyvinvointialueilla ja Kansaneläkelaitoksella tarve kohdentaa uudelleen nykyisiä henkilöstöresursseja tai osoittaa lisäresursseja palveluun.

On kuitenkin huomioitava, että hyvinvointialueen lakisääteisenä tehtävänä ei ole työllistymisen edistäminen, ja lukuun ottamatta tiettyjä erityispalveluita, kuten sosiaalihuoltoon kuuluva kuntouttava työtoiminta, osallistuminen työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintaan sekä työterveyshuollon ulkopuolelle jäävien työkäisille terveysneuvonta ja terveystarkastukset, sen palvelut ovat riippumattomia asiakkaan työllisyysstatuksesta.

Hyvinvointialueiden järjestämisvastuu myös rajautuu sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisiin tehtäviin ja siihen liittyvään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Toimintamahdollisuus on rajatumpi kuin kunnilla, joilla on laaja yleinen toimiala ja myös verotusoikeus, ja joiden valtionosuusjärjestelmässä työttömyysetuusmenoon kohdistuva rahoitusvastuu on huomioitu ja esitetään jatkossakin huomioitavaksi.

Työvoimapalvelujen ohjaus ja valvonta

Esityksessä todetaan, että kokonaisvastuu työllisyydestä ja työvoimapalvelujärjestelmän toimivuudesta jää uudistuksessa valtiolle. Uudistuksessa TE-palvelut siirretään kunnille hyvin laajasti lähes kaikki TE-toimistojen palvelut käsittäen. Valtiolla jää lähinnä muutamia erityistehtäviä sekä koordinaatio- ja tietovarantoon liittyviä tehtäviä. Kunnat ovat itsehallinnollisia toimijoita, joita voidaan käytännössä ohjata vain lainsäädännöllä ja rahoituksella. Työllisyyspolitiikka on ollut pitkään keskeinen osa hallitusohjelmaa ja työllisyyspolitiikan toimeenpanon ohjaus on ollut hyvinkin yksityiskohtaista.

Työvoimapalveluja koskeva sääntely

Hallituksen esityksessä säädetään työnhakijan palveluprosessista sekä siitä, että julkisena työvoimapalveluna järjestettävien palvelujen palveluvalikoima säilyisi pääosin ennallaan. TE-palvelu-uudistuksessa kuitenkin sekä TE-toimistojen toimintamäärärahat että työllistämisen-, koulutus- ja

erityistoimien määräraha irrotetaan palveluprosessista sekä työllistämistä edistävästä palveluista ja kohdennetaan kunnille yleiskatteellisena valtionosuutena. Käytännössä valtion budjetissa ei enää jatkossa ole työnhakijoiden palveluja varten erillistä määrärahakohdennusta. Tämä voi johtaa siihen, että hallituksella ei ole mitään keinoa kohdentaa rahoitusta erityisesti työllisyydenhoitoon, koska kunnat voivat käyttää yleiskatteellista rahoitusta tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Miten uudistuksessa varmistetaan se, että uudistettujen TE-palvelujen asiakkaat saavat palvelutarpeensa mukaisia palveluja.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Tiivistelmä keskeisistä vaikutuksista

Uudistukselle arvioidaan 7000-10 000 työllisyysvaikutusta palvelujen tuottavuuden, saatavuuden ja vaikuttavuuden kasvun kautta. Työllisyysvaikutus vaikuttaa vaatimattomalta uudistuksen mittakaava huomioon ottaminen. Toisaalta on vaikea tunnistaa, mitkä elementit uudistuksessa tuovat edellä mainittuja hyötyjä. Lisäksi on todennäköistä, että organisoitumisvaiheen työllisyysvaikutus on negatiivinen, koska näin suuret uudistukset väistämättä tuovat epäjatkuvuutta ja lisäävät kustannuksia muutosvaiheessa. Jotta työllisyysvaikutus olisi positiivinen, se edellyttää sitä, että kaikki uudistukselle asetetut odotukset toteutuvat. Merkittävä osa uudistukselle asetetuista odotuksista on riippuvuussuhteessa kuntien vapaaseen harkintaan.

Vaikutukset julkisen työvoima- ja yrityspalvelun henkilöstöön

Henkilöstön siirtyminen kuntiin tapahtuu liikkeenluovutuksella ilman irtisanomissuojaa ja voimassa olevan virkaehtosopimuksen puitteissa. Irtisanomissuoja turvaisee uudistuksen resursseja tilanteessa, jossa toimintamäärärahat eivät kohdennut uudelle työvoimaviranomaiselle, vaan peruskunnille. Liikkeenluovutus siis toteutetaan ilman, että palkkarahat siirtyvät henkilöstön mukana uudelle työvoimaviranomaiselle. Irtisanomissuoja turvaisee henkilöstön pysymistä tehtävissä ja tätä kautta vahvistanut TE-toimistojen toimintakykyä uudistukseen valmistauduttaessa. Muutoksessa henkilöstön asemaan liittyy myös kysymykset palkkaharmonisoinnista, virkapaikasta ja muista vakiintuneista käytännöistä - nämä on pystyttävä linjaamaan valtakunnallisesti, jotta siirto on yhdenvertainen henkilöstölle.

Uudistuksen keskeisenä tavoitteena ja lisäarvona oli yhdistää kuntien ja valtion palvelut ja resurssit. Hallituksen esitys jättää avoimeksi sen, miten varmistetaan kuntien resurssikohdennukset TE-palvelutehtävään, jotta saavutetaan riittävän vahva resurssointi lainsäädännön edellyttämän palvelukokonaisuuden toteuttamiseen. Uudistusta edeltävissä kuntakokeiluissa osa kunnista on toteuttanut merkittävän resurssikohdennuksen TE-palvelutehtäviin ja pitävät tätä oleellisena toiminnan tuloksellisuuden näkökulmasta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Järjestämisvastuun säätämisen perusvaihtoehdot

1) Järjestämisvastuu kaikilla kunnilla, yhteistoimintaan hakeutuminen vapaaehtoista

Järjestämisvastuun toteuttaminen hallituksen esityksestä poiketen pienemmillä alueilla ja pienemmissä kunnissa tulisi synnyttämään monimutkaisen ja hajanaisen alueellisten ja paikallisten TE-palveluiden kokonaisuuden. Hallituksen esityksessä todetaan, että vapaan sopimisen malli voisi vaarantaa asiakkaiden perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen. Suomen noin 300 kunnasta 220 työvoimapohja jää alle 5000 ja 65 kunnassa työvoiman määrä on alle 1000. Tämän kokoisille kunnille voisi muodostua haasteeksi järjestää TE-palvelu-uudistuksessa siirtävät noin 100 eri palvelua. Vapaaehtoinen sopiminen voisi johtaa siihen, että tämän tyyppiset kunnat eivät löytäisi myöskään kumppaneita palvelujen järjestämiseen.

Pienillä työllisyysalueilla olisi haasteellista kustannustehokkaasti hyödyntää mittakaavaetuja palveluiden järjestämisessä ja osaamisen keskittämistä erityisasiantuntemusta vaativissa tehtävissä ja tukipalveluissa. Todennäköisesti näillä alueilla jouduttaisiin asiakaspalvelusta irrottamaan henkilöstöä tiettyihin erityistehtäviin tai hoitamaan niitä puutteellisesti ja tämä kertautuisi koko maassa. Erityistä asiantuntijuutta vaativia ja nykyisellään TE-toimistoissa pääosin tai osin keskitettyjä alueellisia ja maakunnallisia palveluita ovat mm. erilaiset tukipäätökset (esim. palkkatuki), oikeudellinen neuvonta ja ohjaus (esim. työttömyysturva, työvoimapolitiikan muut säädökset), muutosturvapalvelut, koulutuksen asiantuntijapalvelut, EURES, tietojärjestelmien käyttäjäopastajat, omaehtoisen koulutuksen päätökset sekä myös hankeyhteistyö kuten alueellisiin työllisyysprojekteihin osallistuminen yhteistyökumppanina ja niihin asiakasohjaus (esim. ESR-projektit).

5.1.2. Kuntien kannusteet työllisyyden edistämiseen

Rahoitusmallin tulisi olla sellainen, että se turvaa palvelujen järjestämistä. Nyt esitetyn mallin haasteet liittyvät seuraaviin näkökohtiin:

- valtionosuusrahoitus kohdistuu peruskuntiin, kun taas palvelujen järjestämisvastuu ja henkilöresurssit siirtyvät järjestämisvastuussa olevalle työvoimaviranomaiselle, joka voi toimia järjestäjänä kuntaa laajemmalla alueella => rahoituksen tulisi kohdistua työvoimaviranomaiselle

- rahoitusmallin tulisi olla palveluja turvaava => rahoituksen irrottaminen henkilöresursseista ja työllistämistä edistävästä palveluista synnyttää riskin rahoituksen valumisesta kuntien muihin tehtäviin.

- kunnat vastaavat kannustavassa rahoitusmallissa etuussanktioista myös niiden asiakkaiden osalta, jotka ovat tosiasiallisesti sote-palvelujen tarpeessa => tulisiko hyvinvointialueella olla osavastuu etuussanktioista

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Uudistuksen laadukas toteuttaminen edellyttää hyvää ja kattavaa valmistelua sekä henkilöstön mukaan ottamista valmisteluun. Esityksessä nostetaan hyvin esiin erilaiset muutosta tulevat elementit, joilla henkilöstöä tuetaan isossa muutoksessa.

Näin mittavan uudistuksen osalta on tärkeä varmistaa palveluiden jatkuvuus. Tämän turvaamiseksi olisi hyvä määrittää siirtymäaika, jonka puitteissa voidaan varmistaa palveluiden siirto ja turvata jatkuvuus.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja sääntämisyjärjestys:*

Lakiesityksessä työvoimapalveluiden järjestämisvastuu annettaisiin kunnalle tai kuntien yhteenliittymälle, jonka työvoimapohja täyttää 20 000. Rahoitus puolestaan kohdistuu suoraan kunnalle. Tämä yhtälö on haastava tilanne sekä työvoimalueen että järjestäjän kannalta. Toinen näkökohta koskee asiakkaiden yhdenvartaista palvelua hajautetussa mallissa - miten voidaan taata asiakkaiden yhtäläinen perusoikeus tasapuolisiin TE-palveluihin koko maassa.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

TE-palveluiden kuntiin siirtämisen etuna on nykyistä laajempi valtion ja kuntien resurssien yhdistäminen ja tätä kautta palvelutuotannon volyymin (rahoituksen) kasvaminen. Riskinä esitetystä järjestelmässä on kuitenkin TE-palveluiden järjestelmän pirstaloituminen keskenään hyvin erimitallisille toimijoille. Tämä puolestaan asettaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan.

Esitettyä 20 000 henkilön työvoimapohjaa (poikkeustilanteissa 17 000) voidaan pitää ehdottomana vähimmäistasona nykymuotoisten palvelujen ja palveluprosessien järjestämiselle kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta.

Tilastollisesti Suomi jakaantuu 32 tilastolliseen työssäkäyntialueeseen. Koska kyseinen määrittely on luonteeltaan tilastollinen eikä toiminnallinen, se ei sellaisenaan käytettäväksi työllisyyspalvelujen järjestämisen pohjaksi. Työmarkkinoiden dynamiikan ja siten julkisen työnvälityksen näkökulmasta tarkasteluun se on kuitenkin relevantti. Yritysten työvoima- ja osaamistarpeiden osalta työnhakijan kotikunta on harvoin olennainen tekijä. Luonnoksessa esitetty työllisyyspalvelujen järjestämisen rakenne on jossain määrin haastava yritysten rekrytointipalvelun hoitamisen ja työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta. Uudistuksen toimeenpanossa ja seurannassa tulisi siten kiinnittää erityistä huomiota elinkeinoelämän osaavan työvoiman saatavuuteen ja julkisen työnvälityksen osuuteen työpaikkojen ilmoituskanavana. Yritysten työvoima- ja osaamistarpeiden hoitaminen tulisi kaikinensa nostaa vahvemmin fokukseen uudistuksen jatkovalmistelussa.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Uudistukselle asetetut tavoitteet ovat varsin vaatimattomat suhteutettuna uudistuksen laajuuteen.

Esitetyt työllisyyden edistämiset alueelliset keskustelut kuuluisivat ELY-keskukselle. Esitetystä muodosta niiden rooli jää kuitenkin hyvin pintapuoliseksi. Alueellinen yhteistyö ja -seuranta vaatisi aidosti toteutettuna paljon vahvemman roolin jo osaamisen ylläpitämisen näkökulmasta. Alueilla on hyvin paljon erityispiirteitä, joiden yhteensovittaminen tulisi olla esitystä merkittävämmässä roolissa.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Asiakaspalveluprosessia on syytä arvioida tarkkaan sen aiheuttaman työmäärän ja vaikuttavuuden osalta ja muuttaa palveluprosessia selkeämmäksi. Malliin sisältyy nyt saatujen käytännön kokemusten osalta paitsi suuri määrä tulkintakysymyksiä myös asiakkaiden työnhaun osalta turhia ja työaikaa valtavasti sitovia työvaiheita esimerkiksi täydentävien työnhakukeskustelujen osalta, joita olisi syytä vähentää tai säätää harkintaperusteisiksi. Mallin yksityiskohtaisuus sitoo uusien työvoimaviranomaisten toimintaa hyvin yksityiskohtaisella tavalla, joka ei parhaalla mahdollisella tavalla tue uudistuksen perusajatusta palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Esityksen mukaan palkkatukea ei voisi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle eli niin sanotulle kunnan sidosyksilölle. Palkkatukea ei myönnettäisi myöskään valtion virastolle tai laitokselle.

Esityksen mukaan kuntien palkkatuki ja valtion virastojen palkkatuki ovat päättymässä. Erityisesti kuntien ja kuntayhtymien tuetulla työllistämällä on ollut suuri merkitys työllisyyden hoidossa. Esitämme, että mahdollisuuksia kuntien palkkatuen käyttöön vielä selvitetäisiin.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Yhteinen ja kattava tietovaranto on ensiarvoisen tärkeässä roolissa. On välttämätöntä varmistaa, että valtakunnallisesti on olemassa kattava tietovaranto, johon koko tiedolla johtamisen kokonaisuus nojaa. Esitetty hajautettu palvelujärjestelmä tarvitsee toimiakseen vahvan yhteisen tietovarannon, joka edesauttaa niin asiakkaan palvelutarpeeseen vastaamista että laajan kokonaiskuvan hallintaa koko Suomen mittakaavassa.

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Lakiesityksen pohjalta on syntymässä hajautettu ja monimutkainen rakenne, jota on haastava ohjata ja valvoa. Hajautetun rakenteen rinnalle on hyvä olla keskitetty ja eri toimintoja yhteen kokoava toimija. Kehän rooli tulee olemaan rakenteessa iso ja erilainen nykytehtäviin liittyen. Tämä on haastavaa osaamisen kannalta. ELY-keskusten rooli jää lakiesityksessä vähäiseksi, mikä ei tarkoituksenmukaisella tavalla tue alueiden toimintojen yhteensovittamista erityisesti yritysten palveluiden osalta.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Työllisyyden kuntakokeilujen ehdotetaan päättyvän 30.11.2024. On mahdollista, että nykyiset kuntakokeilualueet eivät ole samat kuin tulevat työllisyysalueet. Siirtymävaiheen onnistuminen on keskeistä, jotta henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden palvelu on katkeamatonta. Keskeistä on työllisyyden kuntakokeilujen ulkopuolisten kuntien tukeminen mm. perehdytystoimenpiteissä.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös**

peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta

• edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

**Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Kiteytettynä:

- Esitetty lainsäädäntö keskittyy lähes yksinomaan henkilöasiakkaiden palveluprosessiin ja jättää katveeseen yritys- ja työnantajapalvelut.

- TE-palvelut 2024 on iso uudistus ja se koskee tuhansia työntekijöitä. Henkilöstön asema muutoksessa on turvattava ja liikkeenluovutus on tärkeä periaate.

- Uudistuksella voidaan vaikuttavalla tavalla yhteen sulauttaa valtion ja kuntien resursseja ja löytää uusia toimintamalleja. Resurssien yhdistäminen tuo myös laajemmat taloudelliset resurssit.

Pirskanen Päivi
Etelä-Savon TE-toimisto